

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De Nieuwe En Naauwkeurige Neederlandse Hovenier,
Onderwyzende hoe hier te Lande, onder dit Climaat een
Thuin, met zyn Parken, Paaden, Glintingen en Heiningen
wel zal aangeleid, en hoe de Boomen aan ...**

Te Leyden, 1735

Elfde Kapittel. Byzondere aanmerkingen op het tweede en derde Snoeyen,
inzonderheid van Steen-vrugten

[urn:nbn:de:bsz:31-139361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-139361)

en booven de opperste takken een voet of twee van de Muur of Schutting vry laten, op dat in 't naaste voor-jaar, de andere daar aan kunnen gebonden werden.

E L F D E K A P I T T E L.

Byzondere Aanmerkingen op het tweede en derde Snoeyen; inzonderheid van Steen-vrugten.

Deeze tweede en derde snoeying zyn eenigzints van een nieuwe uitvinding, en nogtans niet min noodzaakelyk als de eerste, zy moeten omtrent half Mey geschieden, en raakt maar eene soort van takken, naamentlyk de zwakke of liever Vrugt-takken; in de Winter-snoeying waarenze heel lang om datze vol bloem-knop waaren gelaaten, met inzicht om veel Vrugt te hebben, maar gelykze aan zekere omstandigheeden zyn onderworpen, die wy hier gaan onderzoeken, hebbenze eenige Liefhebbers doen bedenken, om de voordeelen en de noodzaakelykheid van een tweede werking, en somtyds van een derde.

Wat belangd de zwaare takken die men in February en Maart kort gesnoeid heeft, die hebben genoeg van het Mes geleeden; zy hebben dat niet meer van doen, haar ampt en pligt niet zynde, om iets anders als hout en bloem-knoppen voor 't volgende Jaar voort te brengen; dienvolgende behoefenze nu ter tyd niet meer en weer uitgesnoeid te werden, maar in teegendeel om veele Vrugt-takken te maaken die kostelyk zyn, en wel verdienen met groote zorg bewaard te werden.

Deeze laatste snoeyingen dien wy hier verklaren, winnen veel uit voor de groote snoeying van het aankoomende Jaar; om datze een Boom zuiveren van alle onnutte en half-dooide takken, die noodzaakelyk den aanstaande Winter moeten uitgesnoeid werden, en zo versterkt men zeer de takken die men in het gevolg van noozal hebben; ja zy bevorderen dan de deugd en schoonheid van de Vrugten, en zo maakenze dat een Boom altyd gelykmatig van hout gestoffeerd zal zyn. En deeze takken zyn 't die wy dan in-

zonderheid moeten waarneemen met inzicht om in 't kort daar Vrugt van te zullen hebben.

Eerstelyk, zo snyd men dunne zwakke en half-doodte takjes, of die haar bloemen niet genoeg groeyen, of geen middelmaatige hout-takjes maaken, geheel weg, en zo maakt men, als booven gezegt is, dat de andere sterker werden, de Vruchten der zelve beeter zetten, eerder groot en zo zwaarder en smaakelyker werden.

Ten Tweeden, zo kan het zyn dat deeze Vrugt-takken, alhoewel wat lang gelaaten, als booven gezegt is, geen Vrugt hebben als alleen aan het uit- of booven-einde, zonder nogtans in 't midden of elders takken geschooten te hebben; een zeker teeken van groote zwakheid, en daarom neemt men die ook weg.

Ten Derden, hebbenze in haar top-end dikwils maar eene tak alleen en die nog dun met kleine en geele blaaderen voorzien, dog vol op met kleine Vruchten beladen, of zonder de zelve, 't welk alles genoegzaam bewyft, dat het zwakke en geen duurzaame takken zyn, dienvolgende weg gesneden moeten werden, als onnut langer aan den Boom te blyven, want hoe langer zulke en de gezegde daar aan blyven, hoe minder voedsel de andere zullen krygen.

Ten Vierden, zo nu een dikke tak, ja water-loot komt uit te schieten, en die nogtans noodzaakelykheid heeft om een leedige plaats te vullen, of omtrent een oude tak, die de dood dreigd, zo moet men dien tak al in 't laaft van Mey of het begin van Juny met de naagel de top uitnypen, en zo zal de zelve in 't korte drie, vier, ja meer zy-takken, niet zonder hoop van Vrugt den aankoomende Zoomer uitschieten, om alzo het leedige te vullen, en weer een sierlyken Boom te maaken; maar by aldien zulken tak komt uit te schieten, op plaatzen booven aangeroord, is het best dien aantsonds, en dat voor Juny uit te snyden: of zo men ook met eenige verwarring gedreigd werd door de meenigvuldigheid van nieuwe uitgeschootte takken, zo kan men daar eenige der geene die de minste fraayigheid hebben en alderkwaalykft staan, dat is niet na buiten schietende, geplaaft, of die te dun en te zwak zyn, uitsnoeyen; altyd maar wel bezorgende, dat de eene niet ongelyk dikker, sterker of kragtiger werde, als de andere, want die sterkere zoude

in 't

in 't korte teegen u wil de meester speelen.

Indien de Vrugt gelyk nu meer als eens gezegd is, vry talryk is met goede en schoone takken tusschen beide voorzien, zo snyd al de slegte en dunne takjes niet alleen weg, maar dund ook uw Vrugten om reeden booven gegeeven.

Men voege hier ook by, dat de takjes in het laatst van July of 't begin van Augustus eerst uitgeschooten, altyd zwakke takjes niet alleen zyn, maar daar na ook blyven zullen, waaromze ook gemeenlyk des Winters dood gaan; en daarom moet een regt Liefhebber die met den eersten, als hy die gewaar werd, afbreeken, (ik zegge afbreeken) om dat die afgesneeden werdende, die aldaar ligtelyk beginnen te Gommen, als waar na toe op die tyd, als de andere takken in haar groeyen stuiten, of reets al ophouden in haar groei, (als in de vroege Montagne Perzikken) gestuit zyn, echter daar na toe eenig sap geperst werde, door welke wonde dan, met het Mes glad afgesneeden, dat sap vloed, door de lugt en Zon stold, en zo Gomagtig werd; dog afgeneepen, zyn die buisjes gekneust en drooge ligt door de Zon enz. op, en koomen dan nooit te Gommen, gelyk de ervaarentheid nu zo meenigmaal ons heeft geleerd.

Indien een Perzik door veel Vrugt te draagen, niet dan teere en zwakke takjes heeft geschooten, zo moet men noodzaakelyk zo een Boom byna tot de helft toe inkorten, en zo ook aan een tak, naar advenant de andere, daar aan gewassen, en zo zal men het volgende Jaar weeder een goede en sterken Boom, en wel met goede vrugtbaare takken voorzien, bekoomen; te meer zo iemand om zyn wortelen nieuwe, wel gemeste en gezande Aarde, of byna vergaane krooft, in plaats van de oude of mufte grond, een hand of twee dik geliefd te leggen: maar (*let wel Leezer*) dan moet men niet gierig zyn, om die schoone Looten alle te wille bewaaren, maar beeter die byna ten halven korten, of anders zult gy niet meer als een of twee Jaaren plaizier en Vrugt daar van hebben, en uw Boom zal dood gaan.

Zie daar, wat men doen moet in het tweede snoeyen: dog indien men het om half Mey niet heeft gedaan, zo kan men 't nog doen tot half Juny toe, maar niet later, om reeden booven gegeeven; ook een derde kan men doen, dog zelden is deeze derde van

nooden, of de Boomen moeten wonderlyk sterk groeyen, en om zo de lengte van een tak nog wat af te nypen en sommige Vrug-nog voor haar rypheid af te plukken, om de restteerende zo veel grooter te krygen, en den Boom niet te veel te vergen; met een de kleine lompen van takjes die haar blad geel werden, weg te snyden.

Dog alhoewel zulken behandeling van de uiterste noodzaakelykheid is, werdze nogtans meest verzuimd, het zy door agteloosom dat de Boomen wel groeyen, het zy by gebrek van tyd, om daar aan te besteeden, of om dat men moogelyk met al te groot een meenigte van Boomen belemmerd is, of om ander werk, daar een Thuin-man geduurig beezig in moet weezen.

T W A A L F D E K A P I T T E L.

Van de verscheide Manieren waar na de Pirzik-Boomen, dog kwaalyk, van eenige in de Zoomer behandeld werden.

Onder de Hoveniers ziet men in de Zoomer drierlei behandeling van snoeyen aan de Perzik-boomen, voor zo verre het de kleine takken belangd, ja dikwils ook aan wat voor slag van Boomen het moogen weezen.

De eerste die snoeyen zonder onderscheid weg al wat 'er voor en agter in handen komt, en laten 'er weinig andere takken aan overblyven, als dieze in 't laaft van July of Augustus aanbinden; deeze dunkt ons dat zeer te berispen zyn, en het beroep onwaardig zyn datze hanteeren; want veel van die takken gaan in een sterke Winter dood, om datze des daags door de Zon ontdooyen, en dan des nagts weder bevroezen; en dan konnenze de plaatzen niet vulen; waarom men om dit perykel te ontgaan, men matten moet binden in de sterke vorst een voet verre van de Boomen, en die eerst af doen als de zelve wat is geminderd, of nu al wat heeft opgehouden, en zo zal men zelden Perzikken, Abrikoozen, Moerbeyen enz. aan Muuren of Schuttingen staande, of ook Wyn-gaarden koomen te verliezen.

De